

๕๒๑๑๒๒๐๔:สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม

คำสำคัญ : ป่าดงใหญ่ วิธีชีวิตคนกับป่า ทรัพยากรอาหารจากป่า

วาสุณี ศรีศิลปกร : การศึกษาวิถีชีวิตคนกับป่า กรณีศึกษา ชุมชนในบริเวณเขตป่า
สัมปทาน ป่าสงวนแห่งชาติดงใหญ่ ตำบลลำนางรอง อำเภอลำนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ . อาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รศ.ดร.รัศมี ชูทรงเดช. ๑๑๔ หน้า.

การศึกษา วิถีชีวิตคนกับป่า กรณีศึกษาชุมชนในป่าเขตสัมปทานป่าสงวนแห่งชาติดงใหญ่
ตำบลลำนางรอง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิถีชีวิตคนกับป่า ในชุมชน
เก้าบาตร ที่เป็นชุมชนในเขตป่าสัมปทานดงใหญ่ และศึกษาแนวทางการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม
ของชุมชนบ้านเก้าบาตรในมิติวิถีการกินอยู่ โดยผู้ศึกษาได้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการเก็บข้อมูล
ภาคสนาม โดยทำการสัมภาษณ์ และสังเกตการณ์โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๐ คน

ผลจากการศึกษาพบว่า ชุมชนเก้าบาตรได้นำภูมิปัญญาที่ติดตัวมาจาก ชุมชนเดิม มา
ปฏิบัติสืบต่อกันมาคือ ภูมิปัญญาการหาอาหาร การหาอยู่หากิน และได้รับเอา ภูมิปัญญาใหม่เข้ามา
ปรับใช้ในวิถีชีวิตประจำวัน โดยนำความเชื่อเรื่องการบวชต้นไม้ การประกอบพิธีบวชป่าเป็นไปเพื่อความ
อยู่รอดของชีวิตของคนในชุมชน ทั้งในด้านสภาพแวดล้อมที่ชาวบ้านอาศัยอยู่ และแหล่งอาหารของ
คนในชุมชน แม้การเข้าอยู่อาศัยของคนเก้าบาตรจะอยู่ในฐานะผู้บุกรุก ตามกฎหมาย แต่ชาวบ้าน เก้า
บาตรเป็นผู้อนุรักษ์ ปกป้อง และใช้ประโยชน์ มากกว่าผู้ทำลายหรือหาผลประโยชน์ใส่ตน

แนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง กรมป่าไม้ควรให้สิทธิชุมชนเก้าบาตรในการ ใช้
ทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์ป่า เพราะชาวบ้านเป็นผู้ที่ต้องใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับป่าในการหาอยู่หา
กิน ชุมชนเก้าบาตรไม่ควรนำวัฒนธรรมความเชื่อมาเป็นเครื่องมือต่อรองกับกรมป่าไม้เพื่อขยายที่ดิน
ทำการเกษตรกรรม แต่ควรเป็นจิตสำนึกรักและหวงแหนป่าร่วมกัน และป่าไม้ควรจัดสรรพื้นที่ทำกิน
ให้กับชุมชนเก้าบาตร แต่ไม่ออกเอกสารสิทธิ์ใดๆให้กับชุมชน เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง
ระหว่างป่าไม้กับชุมชนที่ยั่งยืน

การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา ๒๕๕๖

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

52112204 : MAJOR : CULTURAL RESOURCE MANAGEMENT

KEY WORD : DONG YAI NATIONAL FOREST /CULTURE PEOPLE AND FOREST

WASUNEE SRISILPAKRON : A STUDY OF WAY OF LIFE AND FOREST: A CASE OF COMMUNITY IN DONGYAI NATIONAL FOREST RESERVES, LOM NANG RONG LOCALITY, NON DIN DAENG DISTRICT, BURI RAM PROVINCE. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.RASMI SHOOCONGDEJ, PH.D. 114 pp.

This thesis aims to examine the relationship between human and forests atDongyai National Forest Reserves, Lom Nang Rong Locality, Non Din Deang District, Burirum Province through the management of local wisdom. It is a qualitative study by using guided questions to interview 20 local people and field observation.

The results showed that Kao Bart community lived their lives symbiotically with natural environment. They adjusted their local wisdomsincluding questing forest products for basic needs such as food, fuel, housing, medicine and adapted a new wisdom of forest ordination in order to conserve the forests for survival. Though they have livedin the Dongyai National Forest illegally, but theyhave purposefully helped to protect the natural resources and conserved the forests. Therefore, the suggested solution is that the Forestry Department should legally allow the Kao Bart community to livein the reserved forests by dividing the lands for their living without granting the owner permit.While, the local community should not use their belief system to negotiate the Forest Department for expanding the reserved forests for agriculture use. This will sustainable reduce the conflicts between Forestry Department and community.

Program of CULTURAL RESOURCE MANAGEMENT Graduate School, Silpakorn University

Student's signature

Academic Year 2014

Thesis Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงเป็นฉบับสมบูรณ์ได้ ด้วยความกรุณาของผู้เกี่ยวข้องหลายท่านดังนี้ ผู้ศึกษาใคร่ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ดังนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณีวรรณ ผิวนิม ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ชนัญ วงษ์วิภาค กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก และรองศาสตราจารย์ ดร.รัศมี ชูทรงเดช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความรู้ ให้คำปรึกษาและแก้ไข ให้คำชี้แนะการทำรูปเล่ม และให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณศาสตราจารย์สายันต์ ไพโรชาญจิตร และรองศาสตราจารย์ ดร.ธนิ เลิศชาญฤทธิ์ สำหรับโอกาสในการเข้ามาศึกษาและพิสูจน์ความเพียรพยายามตลอดหลักสูตรนี้

ขอขอบพระคุณ คุณลุง - คุณป้า - คุณน้า - คุณอา ชุมชนบ้านเก่าบาตรทุกท่านที่ให้ความเอ็นดู ความเมตตา และให้ความช่วยเหลือ จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลสำหรับวิจัยฉบับนี้ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ทุก ๆ ท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือในการให้ข้อมูลและการลงพื้นที่เก็บข้อมูล

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบคุณ พี่รอง ที่คอยให้คำปรึกษาและช่วยเหลือในการลงพื้นที่เก็บข้อมูล สุניתย์ - ตอง ที่คอยเป็นกำลังใจให้ความช่วยเหลือทุก ๆ ปัญหาที่ผ่านเสมอมา แอน เพื่อนที่คอยเตือนสติ ช่วยแก้ปัญหาและอยู่เคียงข้างตลอดมา ตาล เพื่อนที่คอยกดดันด้วยวาจาให้มุ่งมั่นในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้จนสำเร็จ พี่พีช - พี่ตัม (เฉลิมพร) พี่ที่คอยผลักดันและคอยช่วยเหลือการแก้ไขรูปเล่มจนสำเร็จ พี่เอ็ม - พี่มวย - พี่บอย- พี่ยอด ที่คอยช่วยเหลือส่งข่าวและติดตาม ผลักดัน และให้กำลังใจจนสำเร็จการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้

สุดท้ายนี้ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และพี่กวางที่คอยสนับสนุนการทำงาน และให้กำลังใจเสมอมา